

Handläggare
Maria Blomberg
Kanslichef
Kommunledningsförvaltningen
0140-687 45
maria.blomberg@tranas.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på remiss - Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6)

Förvaltningens förslag till beslut

att överlämna kommunledningsförvaltningens förslag till yttrande till Försvarsdepartementet som Tranås kommun yttrande över SOU 2025:6 Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret.

Sammanfattning

Tranås kommun är remissinstans för Försvarsdepartementets SOU 2025:6 Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret.

Sammanfattningsvis ser Tranås kommun att dessa förslag till förändringar kommer stärka Sveriges försvarsberedskap vilket är positivt. Förslagen innebär samtidigt att kommunerna i framtiden kan komma att få ett ökat ansvar för att säkerställa en långsiktigt hållbar bemanning av det civila försvaret. Det i sin tur innebär både organisatoriska och ekonomiska utmaningar. Därför vill Tranås kommun trycka på vikten av att finansieringsprincipen ska gälla och att staten på lämpligt sätt kompenserar kommunerna för de ökade arbetsinsatser som förslagen innebär.

Beskrivning av ärendet

Tranås kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på Försvarsdepartementets SOU 2025:6 Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret. Sista dag att svara på remissen är den 13 maj 2025.

En särskild utredare har haft i uppdrag att utreda hur det civila försvaret kan tryggas genom att analysera och bedöma behoven av personalförstärkningar inom verksamheter som är viktiga för totalförsvaret vid höjd beredskap.

Uppdraget har innefattat att analysera förutsättningarna för att säkerställa det civila försvarets personalbehov med totalförsvarspliktig personal och föreslå en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det civila försvaret som är anpassad efter dagens samhälle och de behov som finns inom det civila försvaret samt

föreslå nödvändiga författningsändringar för att förslagen ska kunna genomföras. Enligt utredningen står det klart att det behövs civilplikt med mönstring och grundutbildning. Först och främst behövs detta inom räddningstjänst, elförsörjning, hälso- och sjukvård, elektroniska kommunikationer och bevakningsverksamhet. Elektroniska kommunikationer och bevakningsverksamhet är helt nya områden för civilplikt. Berörda myndigheter bör enligt utredningen få i uppdrag att föreslå hur civilplikt snarast ska införas inom dessa områden. Utredningen bedömer att det även kan behövas civilplikt efter mönstring på vissa andra områden, exempelvis inom befolkningsskyddet och transportområdet. Vidare bedömer utredningen att de frivilliga försvarsorganisationernas viktiga roll att bidra med utbildad personal till det civila försvaret bör stärkas.

Utredningen lämnar också förslag om bland annat säkerhetsprövning av civilpliktiga, anvisning till kortare utbildning med allmän tjänsteplikt vid höjd beredskap och hur information om vilka som kan vara lämpliga för civilplikt efter annan utredning än mönstring ska kunna tas fram.

Konsekvenser för kommuner

Sammanfattningsvis ser Tranås kommun att dessa förslag till förändringar kommer stärka Sveriges försvarsberedskap vilket är positivt. Förslagen innebär samtidigt att kommunerna i framtiden kan komma att få ett ökat ansvar för att säkerställa en långsiktigt hållbar bemanning av det civila försvaret. Det i sin tur innebär både organisatoriska och ekonomiska utmaningar. Därför vill Tranås kommun trycka på vikten av att finansieringsprincipen ska gälla och att staten på lämpligt sätt kompenserar kommunerna för de ökade arbetsinsatser som förslagen innebär.

Utredningen föreslår en ändring i lagen om kommuners och regioners ansvar vid extraordinära händelser (LEH) för att ge lagstöd åt, vad utredningen anser, redan befintliga upplysningsskyldigheter enligt förordning. Kommuner och regioner ska informera en av regeringen utsedd myndighet om beredskapsförberedelser och viktiga förhållanden för det civila försvaret. Det gäller även att lämna uppgifter om totalförsvarsviktig verksamhet som utförs av näringsidkare. Enligt utredningen innebär förslaget inte några nya uppgifter för kommuner och regioner, utan tydliggör endast en redan existerande skyldighet. Någon extra finansiering föreslås därför inte.

Tranås kommun delar här SKR:s invändningar mot förslaget. Kommuner har ingen sammanställd information om vilka samhällsviktiga företag som finns i den aktuella kommunen. Kommuner har heller ingen befogenhet att begära information från näringsidkare som ger möjlighet att bedöma om den aktuella

verksamheten är totalförsvarsviktig eller ej. Vid varje tidpunkt finns en mängd avtal med leverantörer och nya leverantörer tar över efter upphandlingar. Vilka dessa leverantörer är finns inte sammanställt på något sätt. Även om det fanns sammanställningar skulle man återkommande behöva göra bedömningar av om en viss verksamhet är totalförsvarsviktig eller ej. I dag saknas stöd för att göra sådana bedömningar. Tranås kommun delar även SKR:s uppfattning att det i vart fall innebär en betydligt utökad arbetsinsats för kommunerna, vilket enligt finansieringsprincipen ska åtföljas av ett lämpligt förslag på finansiering.

Utredningen föreslår vidare ett tillägg i 4 § FEH som innebär att kommuner och regioner endast får beredskapsregistrera totalförsvarspliktiga som inte tillhör den ordinarie personalen, men som ska ingå i deras planerade bemannade krigsorganisation. Dessa personer ska få ett skriftligt besked om placering, inklusive inställelseplats – i linje med vad som gäller för statliga myndigheter. Syftet är att minska onödig registrering och därmed även administration. Förslaget innebär enligt utredningen ingen ny skyldighet och bedöms inte få ekonomiska konsekvenser. Tvärtom väntas det minska arbetsbördan för de kommuner och regioner som tidigare registrerat all personal.

Tranås kommun har valt att inte krigsplacera all personal just på grund av den administration som detta medför. Istället har bedömningen gjorts att endast vissa grupper och nyckelpersoner behöver registreras. Tranås kommun anser att detta är ett bra förslag som utredningen lägger fram.

Utredningen föreslår vidare att bl.a. kommuner och regioner i fred ska lämna uppgifter på begäran av Pliktverket om en totalförsvarspliktigs personliga förhållanden (enligt ett nytt andra stycke i 2 kap. 4 § totalförsvarspliktslagen). Vid höjd beredskap ska skyldigheten även gälla för uppgifter om en totalförsvarspliktigs personliga förhållanden som behövs för att bedöma hans eller hennes förutsättningar att utföra arbete eller delta i utbildning efter anvisning.

Administrationen för dem som ska lämna sådana uppgifter bedömer utredningen bli försumbar. I vart fall får den eventuellt ökade administrationen anses stå i proportion till syftet med bestämmelsen, nämligen att Pliktverket ska få ett gott beslutsunderlag i fråga om de totalförsvarspliktiga (som såvitt avser anvisning kan lämnas vidare till Arbetsförmedlingen för beslut).

Till Pliktverket ska anmälas om en bemanningsansvarig träffat ett avtal med en totalförsvarspliktig om tjänstgöring vid höjd beredskap, liksom om ett sådant avtal skulle upphöra att gälla (en ny 6 kap. 5 a § totalförsvarspliktslagen).

Avsikten är att konkurrens om totalförsvarspliktiga ska upptäckas i fredstid. Utredningen bedömer att det i praktiken inte rör sig om så många avtal och att administrationen därför inte borde bli så betungande. I sammanhanget noteras att många kommuner och regioner i nuläget anmäler alla sina anställda till Pliktverket, dvs. ett betydligt större antal. Att bara anmäla de som placerats i krigsorganisationen men inte tillhör den ordinarie personalen innebär alltså en markant minskad administration, både vid anmälningstillfället och när det gäller att hålla uppgifterna hos Pliktverket aktuella. Tranås kommun anser att även detta är ett bra förslag.

Utredningen föreslår också en skyldighet att vid höjd beredskap – på begäran – lämna upplysningar till Pliktverket för arbetsgivare och uppdragsgivare (6 kap. 5 § totalförsvarspliktslagen). Även detta bedömer utredningen som proportionerligt med hänsyn till nyttan. Tranås kommun har inga synpunkter på det förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen 2024-04-17

Förslag på remissvar

SOU 2025:6 Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret

Beslutet skickas till.

Försvarsdepartementet

Diariet

Kommunledningsförvaltningen

Pär Thudeen
Kommundirektör

Maria Blomberg
Kanslichef